

2 CENTESIMI

Pređbrojka za Monaci. Ja znaša 4 K za 8 mjesaca. Pojedini broj 2 para.

Abbonamento per la Monarchia: Corona 4 per 3 mesi. Un singolo numero 2 cent.

Abbonament für die Monarchie: Vierteljährig 4 K, einzeln Nummer 2 Heller.

OMNIBUS

2 HELLER

Za vrštenje objava u „Makom oglašavaku“ plaća se za svaku rječ 2 pare. Najmanja pristojba 50 p.

Per le inserzioni d'avvisi nel „Notiziario d'affari“ si paga per ogni parola 2 cent. Tassa minima 30 centesimi.

Jedes Wort im „Kleinen Anzeiger“ kostet 2 h. Die niedrigste Taxe 30 h.

Izlazi svaki dan osim nedjelje i svatka u 11 ura prije podne.

Esce ogni giorno eccettuato le domeniche e feste alle 11 ant.

Erscheint täglich außer an Sonn- und Feiertagen um 11 Uhr Vormittag.

Uprava i uredništvo — Amministrazione e redazione — Administration und Redaktion: Tiskara LAGINJA I dr. prije J. Krapotić i dr., PULA Via Glialla br. 1.

Javni sastanak

„Narodne radničke organizacije“.

(Nastavak.)

Glede radnika u Valdeffigo, zagovarao je Laginja nek se tamo ustanovi jedna lječnička postaja te proviđi s jednim lječnikom koji bude poznavao naš jezik, pošto se tamo većinom zaposleni radnici iz Dalmacije i iz Bosne. Preporučio je nek se odrede potrebite mjere te radnici ne budu izloženi smrtnim pogibeljima na radnji. Govornik se je zauzimao i zauzimati će se za radnike, te je pripravan i privatim putem zauzeti se za koga ako mu je nanečena krivica. Govornik ovdje upozoruje sve radnike pa i socijaliste neka ne misle, da je svaka odredba starijehna naparena proti radniku. Kod tako velikih radnja i poduzeća uzroka je red i posluž. Radi političkih nužda, Laginja drži, da se nije nikoga potjeralo iz arsenala, odnosno progonoilo a ima li kakve temeljite tužbe on će ju prvi poduprijeti. Ljepim se načinom dade mnogo postidi, nu psokvam, mržnjom na starijehne i pogrđnim izrazi ništa, dapače se škodi stvari samoj. Radnja je blagoslov božji i tako radnju smatra prokletvom taj krivo misli.

Govornik se je uvijek zauzeo zato da bude rada u arsenalu Pule, jer se time koristi i radnicima. Njegov je govor naišao na odobrenje zapovjednika Mornarice koji je uvažio njegove riječi. (Povlađivanje.)

Govornik se zatim bavi o Puljskim prilikama.

Tumači kako su talijani »pobjedili« u prošlim obč. izborima, kako su prije bila tri izborna tiela, te je bila isključena od prava glasa velika masa naroda koja ne posjeduje ništa a ipak plaća velike neizravne poreze. Kad je Laginja predložio u predzadnjem zasjedanju zemal. sabora reformu izbornog zakona za občinu Pulu, vikali su mu sa talijanske strane: »Verrogona!« A znali su i zašto! Nu kolo se okreće, i obrnulo se je. Nakon silnih dogovaranja došlo je do reforme koja čeka još samo potvrdu Njeg. Veličanstva.

Premda ni tom reformom nismo sve dobili, ipak za sada možemo biti zadovoljni. A zadovoljni mogu biti i proletari.

Po sadašnjem novom zakonu, birati će 5 tiela. U I. tielu biti će veliki plaćnoci i činovnici, nu razdijeljeni na dvoje. Veliki plaćnoci birati će 8 zastupnika a civilni činovnici 2 zastupnika. U II. tielu birati će 10 zastupnika božji trgovci i poduzetnici. U III. tielu birati će svi oni koji plaćaju najmanje 2 K državnog poreza. Birati će ovako: - grad i latini iz Galežana, Pažane i Sišana 7 zastupnika i 3 zamjenika, a naša ostala vanjšina 6 zastupnika i 4 zamjenika.

U IV. tielu birati će svi činovnici mornarice (inžiniri, komisar i mašinisti). Dođim oficiri i u obće vojka nema pravo glasa, te ako tko reče da je na to Laginja ciljao ili to isposlovao, nemilo laže.

U V. tielu imaju pravo glasa svi oni koji nemaju pravo glasa u drugin tielima,

koji dakle ne posjeduju ništa, stari su 24 godine i bivaju barem 3 godine u Puljskoj obćini. Od tih Pula i latinska sela biraju jednoga i hrvatska sela jednoga. Ukupno će dakle biti 45 zastupnika, dođim do sada ih je bilo 30.

Talijani su sigurni za svojih 8 zastup. u I. tielu.

Laginja je zagovarao da proletarci u Puli budu imali barem 6 zastupnika a talijanska većina mu je doviknula: »Verrogona!« Na koncu su dopustili proletarcem samo dva zastupnika jer da se je jedan uplietnji član socijalističke stranke isjavio da su dostajna 2 zastup. sa sada. U potrebi on će izmieti i ime. (Liepo dakle rađe ti socijalisti za puk, dr. Laginja zagovara 6 zastupnika, a socijalisti dva! O. urđ.) Laginja kaže, da mu je Rizzi rekao da će i ona dva biti naša! A kako to pitao je Laginja Rizzi, kad u vašim anagrafima izgleda sve talijansko? Ipak replicirao je Rizzi, ja predviđjam da će i ona dva biti naša. (Povlađivanje i smieh na naslov talijana koji eto nehotice preko njihovog vođe nas moraju priznati da smo tu mi, da je Hrvatski narod u Puli koga čeka budućnost.) (Sljedi.)

Glavna skupština

Družbine podružnice u Puli.

U nedjelju, dne 29. ožujka o 11 sati izjutra obdržavala se u dvorani »Narodnog Doma« redovita glavna skupština Družbine podružnice u Puli.

Lijep se broj sakupio članova, da saslušao o radu odbora i vidi napredak drage ove naše podružnice.

I.

Ravnatelj podružnice, dr. Ivan Zuccon, pozdravlja skupština, te se veseli što ih vidi u tolikom broju. Iza krasnog sastanka na kojemu je govorio veleuč. g. dr. M. Laginja, nije podesno da se obdržava ova skupština, veli, jer se nekako dojam umanjuje, nu pošto je u novinama najavljena, neka ide u ime božje. Dužnost valja izvršiti, pa je i Družbi milije, da imade izvještaje o radu podružnica što prije u rukama. Otvara skupštinu i poziva tajnika Jelušića, da pročita.

II. Zapisnik potonje skupštine.

No skupština otklanja čitanje, pošto je taj zapisnik bio otišan prošle godine u »Omnibusu« i time je sadržaj svakomu poznat. Prelazi se na:

III. Izvješće tajnika.

Tajnik čita: I ova se je godina odmaknula, a zato vrijeme nije Odbor stajao križem ruku, nego je nastojao da se oduzi povjerenju svojih članova te ispuni svoju dužnost.

Prošle godine obdržavala je Družba svoju redovitu glavnu skupštinu u Pazinu dne 9. lipnja, pa je Odbor mislio, da bi osim ono par delegata poslo u Pazin i našeg naroda, da vidi naše prvake i čuje njihove mudre riječi. I doba je zgodna bila, jer su baš u to vrijeme bili u Puli

izbori, te je narod bio budan i razigran i spraman na svaku narodnu žrtvu. Rečeno — učinjeno. Sjeme je palo u dobru zemlju, ishodilo se u željeznicu poseban vlak, tiskale se vozne karte a Odbor nije imao toliko ruku da se nadijeli karata, toliko se je tog božjeg naroda najavljivalo. A tko bi ti sveg poznao! Prije bi i u zemlju propao nego ustvrdio: ovaj je naš, i taj je naš i onaj tamo. A sad gle, narod se skupio i upoznao. Broj se je polaznika za Pazin postotrudio, jer nještje 12, polazi ih 1200. A to su sve junaci od oka a djevojke kano iz bostana cvijee. A u počast tolikog broja izletnika, Odbor je naručio i glazbu, nek se čuje i vidi kako Hrvati junacki koracaju, nek se znađe kako idu braći u pohode. Pa kad se je već sve smjestilo u kolo a strojevi zasuktali, vlaku nebjie nikad kraja, kano da ga je kit izjeo. Svuda na stanicama pozdravljao je narod oduševljeno izletnike i u Pazinu ih svečano dočekao sa buzetskom sokolskom glazbom na celu. Al nije to sve išlo na račun izletnika, bio med njima čovjek koga je idu glavna čast, bio to otac naroda dr. Matko Laginja. Polazio ovaj da posjeti svoje pazinske izbornike, koji su se pri zadnjim izborima bili divno ponijeli. Dočekali ga oni mnogobrojni uz ostali silni narod, raspređi kočiju, te ga u triumfu povelu u grad. Na taj se način dočekivaju i kraljevi! Slava narodu, koji znađe štovati i cijeniti svoje sinove! Toga se je dana bilo okupilo u Pazinu do desetak hiljada: naroda i sve je prošlo u najboljem redu. Slava je doista brzo minula, a izletnici moradoše se sa svojim vlakom o 11 u noći povratiti u Pulu. To je bio najmnogobrojniji izlet, što se ga je do sada u Istri poduzelo pa evala učesnicima! (Sljedi.)

VIESTI.

Mjestne.

„Narodna radnička organizacija“ Sutra na 7 sati držati će se obarska sjednica na koju se svi odbornici pozivaju jer se radi o važnim stvarima.

Zdravo!

Vojničke vježbe. Govori/se, da će se vojničke vježbe vršiti ove godine u Pazinskom kotaru.

Nastup službe.

Danas nastupa službu kao dušobrižnik mornarice II. razreda, veleuč. g. dr. Ante Poparić iz splitke biskupije.

Razne.

Raspisane službe. Kod suda u Krku otvoreno je mjesto kanc. oficijala X. činov. razreda odnosno mjesto kancelista XI. činov. razreda. Na zem. sudu u Trstu raspisano je mjesto sluge.

Doznajemo iz pouzdanoga izvora da je sudbena oblast odlučila imenovati redom samo po godinama službe bez obzira na

sposobnost i na poznavanje jezika. To moramo najenergičnije osuditi i vruee molimo naše zastupnike, da se' svojski zauzmu te razjasne višim oblastima o anarhiji koja vlada u Istri u pogledu jezika. Sramotno je neznanje hrvatskog jezika u velikoj većini sudb. činovnika.

Onomadne sam čuo od mladog jednog pisara koji nezna niti beknuti hrvatski, da on niti neće učiti hrvatski jer da se i onako avancira bez znanja hrvatskog jezika! I pravo je taj pisar imao, žalibože da je tako. Tome se mora na put stati te tko nezna oba jezika ne smije se niti za vježbenika primiti a već stalni činovnik ako ne pozna jezik nek ostaje gdje je, dok nauči jezik. Tim bi se osokolilo toliko mladića vješti obim jezicima te otvorilo put do suda. A ovako se ih tjera iz suda jer imadu bjelodanih dokaza da u ovoj zemlji iznimaka neznanje hrvatskog jezika biva više puta nagradjeno. Skandalozno stanje na sudovima mora čim prije prestati.

Ugarsko-Hrvatsko parobrodarsko društvo diletiti će, kako odlučeno u skupštini 28. t. mj., 10% dividende, naime 200 kruna po akciji.

Rimski novac.

Seljak Brumec u Lenskovcu kod K. Bistrice (Kranjska) kopajući jednu jamu našao je jedan lonac pun rimskih novaca. Bilo je 1200 komada novca. Sudi se da je novac zakopan oko godine 238 po Krstu, dakle preko 1600 godina je bio pod zemljom.

Knjaz Nikola k caru Nikoli.

Dne 27. t. mj. odputovao je knjaz Nikola u Petrograd u posjete ruske caru Nikoli.

Intabulirani Pavel.

Pod tim naslovom donasaju opozicijske novine u Zagrebu vjest da je imanje »bana« Pavla Raucha (dobra Martijance) obterečeno dugom K 520.000 (petstotina deset tisuća kruna) dep. 5. 11. 1903., na korist Hrvatsko-slavonsko zemaljsko bipotekarne banke.

Hrvatska knjižara u Zadru.

Pošto se promet knjižare veoma povećao, odlučio je vlastnik i koncencijar knjižare, Hubert knez Borelli-Vranški, da ju pretvori u društvo sa ograničenim jamstvom. Dio iznosi 1000 kruna. Onajva je glavnicu opredjeljena sa 120.000 kruna, te su braća Borelli, Hrvatska vjerska banka i dobrotvorno društvo preuzeli na sebe jednu trećinu glavnicu, dočim se dvije trećine izlažu na javnu subskripciju. Vruče preporučamo to rodoljubno i kristonoeno poduzeće.

Hrvati i Hrvatice!

Sjetite se svakom zgodom »Družbe sv. Cirila i Metoda« za Istru. Upotrebljavajte Družbine marke, a svaka zapada samo 1 novčić. Kupujte uvijek Družbine cigice, cigaretni papir i druge proizvode.

Širite i kupujte Omnibus

Moderne i najfinije **SUNCOBRANE** za gospodje samo kratko vrijeme jeftino za dobiti. **OLD ENGLAND** — PULA, ulica Sergia, br. 47.

PARTE ITALIANA.
NOTIZIE.

Il comp. Tuntar conferma.

Nel «Lavoratore» di ieri il comp. Tuntar, disculpandosi alla meglio, conferma di aver detto all'onor. Rizzi che i socialisti accendendosi a due mandati per il proletariato di Pola. A loro non importava tanto il numero, quanto il riconosciuto principio! Resta dunque confermata la verità che il «nazionalista» dott. Luginja procurava almeno 6 mandati al proletariato di Pola, e che poi dovette cedere quando l'onor. Rizzi e per mezzo di questi il «socialista» Tuntar si dichiararono soddisfatti anche con due mandati.

Del resto desidereremo un'altra volta più chiarezza dal comp. Tuntar. Quelle frasi semioscure, di senso ambiguo, quelle minacce non stanno al loro posto. Parole schiette e conti chiari.

Lo sappiamo benissimo che il popolo slavo si trovava e si trova in parte tuttora in uno stato di avvilimento. Fu mercé l'opera indefessa di una nobile schiera dei suoi figli, fra i quali premeva il dep. Luginja, che questo popolo si svegliò alquanto e fece dei progressi. L'opera testè compiuta è pure un passo in avanti e non il definitivo.

Il comp. Tuntar parla pure dell'«annientamento dell'autonomia di Pola»! Questa è poi carina. E dove saremmo arrivati colla primiera autonomia? Quello non era autonomia ma licenza, e ora che verrà posto un freno allo sperpero del denaro, che verranno sanate le condizioni di Pola, i socialisti parlano d'annientamento dell'autonomia!

Signor Tuntar, diremo anche noi, il silenzio è oro, specialmente per Lei...

Due artisti croati.

Lo scultore Mestrovic parti giorni fa per Parigi ove s'intratterà due anni a scopo di studio e di perfezionamento. Di passaggio si fermò per otto giorni a Praga in compagnia col pittore Bukovac. In questo tempo fecero i due artisti due ricordi degni di loro. Il Bukovac eseguì con rara maestria l'effigie del Mestrovic e questi scolpì il busto del primo.

Gli eroi di Omero si scambiavano le armi in segno di amicizia e stima. In quei tempi l'arme era appropria di gloria patria. Oggi i tempi si sono cambiati, è l'arte che parla della gloria e del progresso della nazione. È giusto quindi che gli artisti si scambino i loro capolavori.

Cherso.

Li 25 p. p. abbiamo accompagnato all'ultima dimora il defun. Pietro Tentor, fratello del giovane dott. Matteo Tentor. Nella giovane età di anni 33 il def. Pietro dovette lasciare i suoi cari e la sua città che tanto amava ed al di cui risveglio nazionale impiegò tutte le forze. Il germe del male lo prese nel servizio militare ove facendo la guardia, gli si internò il freddo nei piedi si da ruinarlo nella salute e farlo malattico fino che li 24 p. p. rese la sua bell'anima a Dio. Il defunto s'interessava vivamente della nostra vita politica e lavorava alacremente per il nostro «Konsumno društvo». L'imponente corteo al funerale era una prova quanti piangevano la sua troppo precoce dipartita.

Cherso, 26 marzo.

(Continuazione e fine, vedi num. prec.)

Che questi monturati poliziotti sieno del tutto superflui, lo dimostra il fatto dei solenni funerali celebrati dallo stragrande numero dei nostri consenzienti al giovane P. Tentor, già milite invalido e scritturale del Društvo. Il quale con ordine perfetto e compianto generale fu condotto all'esequie in duomo e per la

piazza Francesco Giuseppe ricondotto fra dense spalliere di popolo fino al cimitero, senz'alcun bisogno della polizia, la quale pensò bene di restare a casa, anzi di restituire alla famiglia del defunto le tre corone di remunerazione per l'ordine da tenere. Come dalle griglie dei harem le turche guardano quello che avviene sulla strada, così i nostri rappresentanti della millenaria civiltà latina guardavano dietro l'inventriate della farmacia lo svolgersi del corteo, che imponente procedeva per la Piazza maggiore, seguendo il feretro, fiancheggiato da uno stuolo di giovinette e preceduto da una magnifica ghirlanda, ornata d'una spiovente tricolore slava.

Al cimitero il custode per ordine del gran Lama italiano non ammise nella cappella mortuaria la profanazione mediante il nostro tricolore! Nè permise che qualche pio rialzasse di terra una croce dalla scritta croata, aggiudicando lui questo diritto solamente alla famiglia del sepolto! S'intende dietro corrispondenza d'una corona l'anno! Quanta gentilezza, quanta umanità si possono scoprire tra di noi in certe anime di fango! Ed è pur questa la gente che manteniamo anche noi colle nostre gravissime addizionali. Affà di Dio! Ben spese!

A formarsi un'idea dello spirito militare e dell'ineffitudine d'una delle nostre guardie monturate di polizia, basti sapere, che questa, la quale aveva onorato di sua presenza l'accompagnamento al duomo d'un altro feretro, onorato pure della presenza del sor podestà, venuta a postarsi alla porta della chiesa, si dimenticò d'essere guardia in montura ed al passaggio del podestà-padrone per salutarlo si tolse di capa il bonetto gallonato! Bel gesto! Di che è capace di scordarsi costui, che scorda in servizio persino se stesso?

Vlastnik i izdavač: Tiskara LAGINJA
Odgovorni urednik: ANTE BELANIĆ.

Mali oglasnik.
Piccolo notiziario.

NAŠA PAPIRNICA u via Giulia r, imade na prodaju izborne dopisnice sa slikama zast. Mandić, Spinić i Luginja po 10 para komad. Zatim krasnih koledara za mladež «Jorgovan» po 70 para, malih koledarica «Ostroman» s pjesmom na spomen Oztrimanovog umorstva, košta 10 para, zanimivu knjigu: «Preko Atlantika» od dr. Trešić košta 3 krune; moderne olovke patent «Penkal» koje nije treba nikad brusiti i traju mnogo vremena K 120, treba se samo jednom osvjedočiti pa će se uvijek rabiti te olovke, itd. itd. 106

VENDESI nella tipografia Luginja e comp. via Giulia i vecchi giornali a 8 soldi il chilogramma. 86a

Pučkim školama i konsumnim društvima preporuča se osobito naša «Narodna Papirnica» za nabavu raznih školskih teka i risanka kao i pločice i ine školske potreboče, te sve knjige i tiskalice potrebne za konsumna društva. Preprodavačima znatan popust. 52a

Trgovcima i raznim gospodarskim društvima na znanje: U našoj «Narodnoj Tiskari Luginja i drug.» mogu se dobiti razne trgovačke i zapisničke knjige uz jeftinu cianu. 52

JEFTINO i BRZO.

CEDULJICE
za
sv. ispovjed i pričest
izrađuje
NARODNA TISKARA
LAGINJA i dr. — PULA
Via Giulia, I.

JEFTINO i BRZO.

Zigice „Družbe sv. Cirila i Metoda“
prodavaju se
u trafici Feit, via Barbačani
u trafici Iv. Žica, via dell' Ammiragliato
u trafici Dorčić, via Kandier
u trafici Petoros, na rivi
u dućanu Verginella, u via Circonvallazione, i
u trafici M. Schütz, državni kolodvor.

DRUŽBINE OLOVKE
dobivaju se u tiskari
LAGINJA i dr. — PULA
VIA GIULIA, I.

SCUOLA di MUSICA „Giuseppe Tartini“
POLA — Via Besenghi N. 2 — POLA.
Approvata dall' i. r. Consiglio scolastico provinciale dell' Istria.
(La scuola è per ambo i sessi.)

In questa s' impartisce:

a) Lezioni di Violino	d) Lezioni di Armonia
b) „ „ Pianoforte	e) „ „ Contrapp. e fuga
c) „ „ Canto	f) „ „ Composizione

Per le lezioni di Violino e Pianoforte l'onorario è fissato al minimo cor. 5 (cinque) mensili per 2 lezioni alla settimana. — Per le lezioni di Canto, Armonia, Contrappunto, Fuga e Composizione l'onorario è fissato al minimo cor. 10 (dieci) mensili per 2 lezioni alla settimana.

Per iscriversi e per maggiori chiarimenti rivolgersi alla Direzione della Scuola, Via Besenghi N. 2. Il Direttore insegnante: C. Borzi.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju sadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te disto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 2000 K bez predhodnog otkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za otkaz, uz otkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadružnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati pošto podne; u nedjelji i blagdanu zatvoreno.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod deano, gdje se dobivaju pohibite informacije.

Ravnateljstvo.

Narodna Tiskara i Knjigovežnica
LAGINJA i drug.
prije J. Krmptić i drug.
Via Giulia br. 1. — PULA — Via Giulia br. 1.

PREPORUČA SE ZA:

TISKARSKE, KNJIGOVEŽKE, GALAN-TERIJSKE RADNJE

SAMA IZRADUJE PEČATE

IMADE U SALIHU TISKANICE I KNJIGE ZA P. N.
OBCINE, CRKVE, ŠKOLE, TRGOVAČKE KNJIGE, PISAN-ODVJETNIKE, POSUJILNICE, KE ZA ŠKOLE, PISARKE I KONSUMNA DRUŠTVA RISARSKE POTREBŠTINE

PRODAJA PAPIRA NA MALO I VELIKO.